

Nils Uddenberg

De oude man en de kat

Een liefdesgeschiedenis

Uitgeverij Balans

*I*k ben opgeleid tot arts. Ik ben docent psychiatrie en empirisch levensbeschouwingsonderzoek en de regering is zo vriendelijk geweest mij de 'titel, eer en waardigheid van professor' te verlenen. Zelf noem ik me auteur; ik heb in de loop van de jaren een groot aantal boeken gepubliceerd en sommige daarvan hebben heel aardig verkocht. Tegenwoordig ben ik ook kattenbezitter, al vraag ik me wel af of het niet eerder zo is dat de kat mij bezit. Waarschijnlijk is dat het geval. Eigenlijk.

Dit is het verhaal van hoe ik een kat kreeg, hoewel ik had besloten nooit huisdieren te nemen. Het is een banaal verhaal, misschien zelfs een beetje dwaas. Maar ik ben de zeventig gepasseerd, ik heb geen status die ik moet verdedigen en geen carrière om voor te vechten. Ik kan me veroorloven het te vertellen. Zoals veel mannen op leeftijd ben ik best weekhartig en gevoelig. De kat heeft echter, zoals weldra zal blijken, een stalen wil of wellicht ook een methodische, zachte doelbewustheid. Het is nooit tot een confrontatie gekomen, maar

na verloop van tijd kreeg ze haar zin. En zo is het allemaal begonnen.

Eind oktober kwamen mijn vrouw en ik terug uit Nami-bië. Ik heb altijd graag gereisd en we waren al eerder in Afrika geweest. Nu hadden we twee weken met een fourwheeldrive door de Namibische woestijnen getrokken, grote onherbergzame nationale parken bezocht en olifanten, zebra's en een heleboel elegante antilopen over de vlakten zien lopen. Natuurlijk hadden we ook de verplichte grote katten gezien, de leeuwen en de luipaarden, maar het waren er deze keer niet zoveel geweest.

We wonen in een klein huis in het centrum van Lund en om onze tuin staat een schutting, die op de meeste plekken helemaal is begroeid met klimop. De auto parkeren we in onze carport en tussen de tuin en de carport zit een deur in de schutting, die altijd op slot is. Die deur zit vlak bij ons slaapkamerraam en toen ik een week na thuiskomst de gordijnen opentrok om het bleke herfstlicht binnen te laten, zat er een kat op, die me met grote, ronde gele ogen aankeek. Het was een klein grijs-bruin dier zonder witte vlekken. We hadden haar nog nooit eerder gezien, maar gingen ervan uit dat ze van een van de burens was.

De dagen daarna dook de kleine kat keer op keer op en al gauw ontdekten we dat ze zich in het schuurtje ophield dat tegen de carport aan is gebouwd en een eigen deur naar de tuin heeft. Een paar keer toen ik er wat ging halen, keek de kat op vanuit de tuinmand waarin ik mijn gereedschap bewaar, en het duurde niet lang of we beseften dat het beestje vaak overnachtte in ons schuurtje, dat haar een beetje bescherming bood tegen de wind, kou en regen. Blijkbaar had ze die ochtend dat ze zich onverwacht op de schuttingdeur liet zien in mijn tuinmand geslapen. Ze had het zich zo makkelijk mogelijk gemaakt, maar het was koud en toen we een paar dagen later in het schuurtje gingen kijken, zagen we dat ze zich had opgerold tot een krakeling. Het lag vast niet lekker, tuingereedschap is niet iets om het bed mee te delen. Het enige wat een beetje comfort kon bieden, waren mijn tuinhandschoenen.

We gingen naar ons appartement in Stockholm en waren bijna twee weken weg. Ik hoopte aldoor dat de kat zou beseffen dat wij niet interessant voor haar waren en dat het beter was als ze naar huis terugkeerde of op zoek ging naar een andere beschermer. Maar toen we terugkwamen en de schuurdeur openden, lag de kat nog steeds in mijn tuinmand en keek ons met haar grote ogen aan.

De winter kwam dat jaar vroeg en ons onverwarmde

en tochtige schuurtje kan tijdens de gure winternachten niet bepaald een aangename plek zijn geweest. Toch leek het goed te gaan met de kat, ze zag er alert en wakker uit en fysiek was ze ook in vorm, haar vacht was dik en glanzend. Maar hoe kwam ze in 's hemelsnaam aan eten? Had ze een baasje of vrouwtje ergens in de buurt, bij wie ze af en toe wat kon halen, of...?

De ogen van katten hebben iets speciaals. Ze zijn groot en naar voren gericht; net als mensen en andere apen kunnen katten driedimensionaal zien. Katten wijken ook niet met hun blik, net als kleine kinderen staren ze gewoon terug. Je ziet al gauw iets smekends, misschien zelfs iets verwijtends in hun ogen. Hoe dan ook werden we gegrepen door medelijden; we haalden het harde tuingereedschap weg en legden een oude afgedankte baddoek in de mand. Een paar maanden eerder was onze zoon met zijn gezin op bezoek geweest en zij waren het droogvoer vergeten dat ze hun honden altijd geven. Misschien, dachten we, eten katten ook wel hondenvoer. We legden wat brokjes op een schoteltje en serveerden het buiten, we wilden de kat niet binnenlaten. In eerste instantie snuffelde ze er voorzichtig aan en vervolgens begon ze te eten. Gulzig, kennelijk had ze flink honger.

We gingen wederom naar Stockholm en ook deze keer waren we bijna twee weken weg. Toen we terugkwamen, had het gesneeuwd en ik ging naar het schuurtje om een schop te halen waarmee ik de sneeuwhoop voor de carport weg kon scheppen. DE KAT WAS ER NOG!

Wat moesten we doen? Toen we in Stockholm waren, hadden we het over de kat gehad. Eigenlijk hadden we gehoopt dat ze vertrokken zou zijn, we hadden ons tenslotte niet al te gastvrij gedragen. Natuurlijk, het was een snoezig, levendig beestje en we hadden ook niets tegen katten, maar we waren vaak hele perioden in ons appartement in Stockholm en we gingen ook graag op reis. Met onze levensstijl konden we geen kat hebben, dat was gewoon onmogelijk. Een kat moet op zijn baasje kunnen bouwen en wij waren onbetrouwbaar. Vermoedelijk, zo troostten we onszelf, was ze gewoon verdwaald. Er was ongetwijfeld iemand in de buurt die een kleine grijs-bruine poes miste.

We hingen briefjes op. We kregen één reactie uit de buurt, van iemand die vroeg of we last hadden van zijn kat. Helemaal niet, antwoordden we, maar misschien miste hij het dier? Dat was niet het geval. Blijkbaar was de kat die de gewoonte had om in ons schuurtje te overnachten niet van hem. Er meldden zich geen andere belangstellenden en we haalden de briefjes weer weg. En

daar stonden we dan, enigszins hulpeloos, met een kat die had besloten om bij ons te komen wonen.

In de supermarkt hadden we wel eens posters gezien waarop om geld werd gevraagd voor een vereniging die dakloze katten opving. Het leken katvriendelijke en teerhartige mensen die het gewend waren om zwerfkatten onder hun hoede te nemen; wellicht konden zij ons helpen een thuis voor ons poesje te vinden. Natuurlijk, ze begrepen ons probleem en waardeerden het dat we ons tot hen wendden, maar hun opvang voor katten in nood zat vol – overvol.

Het enige wat ons restte was de politie. Ik belde. Een mevrouw met een vriendelijke stem nam op en ik vertelde lichtelijk beschaamd dat ik geen misdrijf wilde melden, maar alleen een stomme vraag had: ‘Wat doe je met een kat die in je tuin bivakkeert?’ Misschien, zo hoopte ik, had iemand zijn kat als vermist opgegeven. Ik werd doorverbonden en mocht met een tweede vriendelijke dame praten, een agente deze keer, die in het register van vermiste katten keek, maar niemand was een kat kwijt die eruitzag als de onze.

Ik bleef met de vriendelijke agente praten en gaf toe dat we de contactpogingen van de kat maar moeilijk

konden weerstaan. Het voelde niet goed om het diertje dat ons zo volhardend was toegedaan buiten in de winterse kou te laten slapen. De vrouw aan de andere kant van de lijn was heel begripvol, misschien had ze zelf wel een kat. Wie zal het zeggen? Poezen, zo vertelde ze, konden 's winters best buiten zijn – dat wist ik zelf ook – maar als het te koud werd, hadden ze er toch onder te lijden. Hun oren en het puntje van hun staart konden bevriezen en ze hadden voedsel nodig om zich tegen de kou te kunnen beschermen. Uiteraard, dat begreep ik.

Maar als ik nu absoluut geen kat kon hebben? Wat moest ik dan in vredesnaam doen? Het belangrijkste, antwoordde de vriendelijke agente, was om de kat nooit eten te geven. Het zijn klaplopers, legde ze uit, en als je ze eten geeft, blijven ze. Ik bekende lichtelijk schuld bewust dat we medelijden hadden gekregen met het diertje dat ons zo volhardend was toegedaan en haar wel eens wat brokjes hadden gegeven. Maar, zo voegde ik eraan toe, als om te laten zien dat ik heus wel principieel ben, alleen buitenshuis. Dat was, in elk geval bijna, waar. Zonder dat het ook maar in het minst verwijtend klonk, antwoordde de agente dat dat voldoende kon zijn. De kat wist nu dat er bij ons wat te krijgen viel. Ik begreep maar al te goed wat ze bedoelde.

Natuurlijk kon de politie de kat komen halen, ging ze verder, mits ik het dier zelf ving. Zij hadden wel een

transportbox. Ik legde uit dat het vangen geen punt was, het beestje zocht contact zodra we ons lieten zien. Ik keerde de vraag om: 'Wat ging de politie met de kat doen als ze haar hadden opgehaald?' Welnu, zo zei de begrijpende agente, ze zouden haar naar een asiel brengen dat misschien iemand kon vinden die voor haar wilde zorgen. In het ergste geval moesten ze het beestje laten inslapen. Ik herinnerde me de dierproeven op katten die ik in mijn jongere jaren had gedaan toen ik als leraar en onderzoeker aan het Fysiologisch Instituut verbonden was en vroeg niet verder. In plaats daarvan bedankte ik de agente dat ze me zo vriendelijk te woord had gestaan en hing op.

Iets in mij zei: 'Nee!' Door volhardend haar opwachting te maken had de kat ons een zeker vertrouwen geschonken en ik vond het moeilijk onberoerd te blijven. Het voelde alsof ik haar in de steek liet als ik haar aan de politie overdroeg. Dan, dacht ik bij mezelf, bracht ik de kat liever zelf naar het nabijgelegen dierenziekenhuis en betaalde ervoor om haar zo pijnloos mogelijk te laten inslapen. Een goede dood zou beter zijn dan een slecht leven. Ik was al verantwoordelijkheid gaan nemen voor het wel en wee van het dier.